

ANI (HATIRA)

Sanat, bilim ve meslek dallarında ün yapmış kişilerin kendi hayatını, yaşadığı dönemde başından geçenleri veya tanık olduğu olayları kendi gözlem ve izlenimlerine bağlı olarak anlattığı yazı türüdür. Anı, insanoglunun yaşadıklarını başkalarıyla paylaşma isteğinden doğmuştur.

- * Anı türünde amaç yaşananları başkalarıyla paylaşmaktır.
- * Anılarda **yaşanmış olaylar** anlatılır.
- * Tanınmış bilim, sanat ve siyaset adamlarının kaleme aldığı anılar onların hayatlarını ve dönemlerini anlatması bakımından önemlidir. Çünkü yaşamakta olanı değil yaşamış olanı anlatan anı **geçmişin tanığıdır**.
- * Yazar anlattıklarını kanıtlamak zorunda değildir.
- * Anılarda bilgilendirme amacı vardır.
- * Söyleşi havasında, **samimi-içten** bir anlatımla, yalın ve açık bir dille yazılır.
- * Genellikle **Öyküleyici** anlatım tekniğinden yararlanır.
- * Geçmişteki olayların üzerinden zaman geçtikten sonra yazılır.
- * Yazar olayları kendi bakış açısına göre anlattığından **öznellik** ağır basar.
- * Yazarın yaşamı hakkında bilgi verdiği gibi yazarın yaşadığı dönemde geçen olaylar hakkında da bilgi verir. Bu yönüyle anılar araştırmacılara yol gösterir.
- * **Öğretici ve bilgi vericidir**.
- * Hem bireysel hem de toplumsal konuları işleyebilir.

- * İnanırcılığını arttırmak için mektup, günlük, dergi, gazete gibi **belgelerden yararlanabilir**.
- * Anılarda birinci kişi anlatımı yani **kahraman anlatıcı** bakış açısı söz konusudur. Anlatıcı yazarın kendisidir.
- * Anıları çekici kılan şey içtenliği, gerçeğe uygunluğu ve dilidir.
- * Anılarda abartıdan ve yapay anlatımdan kaçınılır.

Aşağıdakilerden hangisi anı (hatıra) türünün bir özelliği değildir?

- A) Anlatım, içerikten daha çok önemsenir.
- B) Kişisel hayatı konu alan metinlerdir.
- C) Öğretici metinler içinde yer alır.
- D) Tarih ve edebiyat tarihi için kaynak olabilir.
- E) Kişilerin yaşadıklarının yanında gözlemediklerini de içerir.

Anı Türleri

1– Siyasî ve Askerî İçerikli Anılar: Daha çok siyasi çekişmeler, görevden alınanların, sürgüne gönderilenlerin kırılganlıkları, devlet yönetiminin nasıl işlediği, devlet ve millet işleri anlatılır.

Reşid Paşa	Hatıralar
Mithat Paşa	Hayat-ı Siyasiyye
Ahmet Cevdet Paşa	Tezakir-i Cevdet, Maruzat

Falih Rıfkı Atay	Zeytindağı
------------------	------------

2– Edebî Anılar: Sanatçıların edebiyata nasıl başladıkları, içinde buldukları edebî topluluk ve çevreleriyle ilişkileri, dönemlerinin kültürel görünümüne ilişkin düşünce, gözlem ve izlenimleri anlatılır.

Ziya Paşa	Defter-i Âmâl
-----------	---------------

Muallim Naci	Ömer'in Çocukluğu
Halit Ziya Uşaklıgil	Saray ve Ötesi

Halide Edip Adıvar	Kırk Yıl
Reşat Nuri Güntekin	Mor Salkımlı Ev
Yahya Kemal Beyatlı	Anadolu Notları

Çocukluğum, Gençliğim, Siyasi ve Edebi Hatıralarım
--

DÜNYA EDEBİYATINDA ANI

- * Eski Yunan'da Kseneohon'un Anabasis adlı eseri anı türünün ilk örneği olarak kabul edilir.

Jül Sezar	Galya Savaşları
J.J. Rousseau	İtiraflar
Cahateubriand	Mezar Ötesinden Anılar
Maksim Gorki	Çocukluğum
	Benim Üniversitelerim
Victor Hugo	Gördüklerim
Stendhal	Bir Bencilin Anıları
Andre Gide	Jurnaller
Verlaine	İtiraflar
Tolstoy	İtirafım

TÜRK EDEBİYATINDA ANI

- * Edebiyatımızda anı türüne örnek olabilecek ilk metinler Göktürk Kitabeleri'dir.
- * 16. yüzyılda Babürşah'ın yazdığı Babürname edebiyatımızdaki ilk anı kitabı olarak kabul edilmektedir.
- * 17. yüzyılda Ebul Gazi Bahadır Han'ın yazdığı Şecere-i Türk bu türün eski örneklerindedir.
- * Osmanlı döneminde **tezkire**, **gazavatname**, **vakayiname**, **menakıpname**, **sefaretname**, **seyahatname** gibi türlerde yer yer yaşanan olaylar, yakından tanına kişilerin ilgi çekici özellikleri ayrıntılarıyla anlatılmıştır.
- * Barbaros Hayrettin Paşa Gazavatname-i Rum
- * Keçecizade İzzet Molla Mihnet-i Keşan
- * Katip Çelebi ve Evliya Çelebi'nin eserlerinde yaşamlarından izler bulunur.

Akif Paşa
Namık Kemal
Ziya Paşa
Muallim Naci
Halit Ziya Uşaklıgil

Ahmet İhsan Tokgöz
Mehmet Rauf
Hüseyin Cahit Yalçın
Halit fahri Ozansoy
Yahya Kemal Beyatlı
Yusuf Ziya Ortaç
Halide Edip Adivar

Beşir Ayvazoğlu
Ahmet Rasim
Falih Rıfkı Atay

Şevket Süreyya Aydemir
Yakup Kadri

Refik Halit Karay

Ercüment Ekrem Talu
Nihat Sami Banarlı
Oktay Akbal
Halide Nusret Zorlutuna
Samim Kocagöz
Necip Fazıl Kısakürek
Abdülhak Şinasi Hisar
Halikarnas Balıkcısı
Kazım Karabekir
Haldun Taner

Tabsıra
Magosa Hatıraları
Defter-i Amal
Ömer'in Çocukluğu
Kırk Yıl, Saray ve Ötesi,
Bir Acı Hikâye
Matbuat Hatıraları
Edebî Hatıralar
Siyasî Hatıralar, Edebî Hatıralar
Edebiyatçılarımız Geçiyor
Siyasî ve Edebî Portreler
Portreler
Türk'ün Ateşle İmtihanı
Mor Salkımlı Ev
Defterimde Kırk Suret
Falaka, Eşkal-i Zaman
Atatürk'ün Bana Anlattıkları
Atatürk'ün Hatıraları
Çankaya
Suyu Arayan Adam
Zoraki Diplomat
Politikada 45 Yıl
İstanbul'un İç Yüzü
Üç Nesil Üç Hayat
Dünden Hatıralar
Yahya Kemal Yaşarken
Şair Dostlarım
Bir Devrin Romanı
Bu da geçti Ya Hu
Babıali
Geçmiş Zaman Köşkleri
Mavi Sürgün
İstiklal Harbimiz
Ölürse Ten Ölür Canlar Ölesi Değil

- ⇒ Bazı anılar roman üslubuyla yazılır.
- ⇒ Anılarda bilgi aktaran bölümlerde açıklama, olay anlatan bölümlerde öyküleme, çevreyi anlattığı bölümlerde betimleme, geçmişle günümüz arasındaki fark vb. bölümlerde karşılaştırma, anlatılanlarla ilgili bilgi verilirken sayısal örneklerden yararlanma ya da örnekleme kullanılır.
- ⇒ Anılarda olayın geçtiği yer ve zaman ayrıntılı olarak anlatıldığından zaman zarfları ve yer belirten sözcükler sıkça kullanılır.
- ⇒ Anılarda anlaşılması güç cümlelere yer verilmez; anılar açık, yalın, duru bir üslupla anlatılır.

GÜNLÜK-ANI KARŞILAŞTIRILMASI

- Anılar yayınlanmak amacıyla yazılırken, günlükler yazılırken yayınlamak amacı güdülmez.
- Günlükler özel yaşam, düşünce ve duyguları yansıttığından daha doğaldır. Aynı doğallık anılarda yoktur.
- Anılar yayınlanmak amacıyla yazıldığından üslupları titizdir. Günlüklerde ise ifadeler dağınık, ama daha hür ve yapmacıksızdır.
- Günlükler günü gününe yazılır. Anılar ise olaylar yaşandıktan sonra anlatılır.
- Günlükler günü gününe yazıldığından olaylar unutulmadan yazılır. Bu yüzden belge olma yönü daha güçlüdür. Anılarda ise hatırlananlar yazılır. Bu yüzden tarihi aynen yansıtmaktan uzaktır.
- Anılar öğreticilikte günlüklere göre daha üstündür. Günlükler daha çok insanların yaşamıyla ilgili metinlerdir.
- Günlükler olayı yaşayan; anılar ise yaşayan, gören, duyan tarafından yazılabilir.
- Anıda da günlükte de içten bir anlatımın olması ortak özellikleridir.